

עלון הכפר

גיליון 3

אפריל 2013 אייר תשע"ג

על המוסר: איזו משמעות יכול אתיאסיסט לצקת למילה "מוסר"

מאת: מיכאל רוטשילד

מאמר זה הוא תקציר של מאמר בשם זהה שפרסמתי באתר "אחד נגד כל הדת" בבלוג "מעגלתו של חילוני" אותו אני עורך. כדי לקרוא את המאמר המלא (וזה כדאי כי יש שם הרחבות ותימוכין לנאמר כאן) יש להיכנס לאתר <http://1vsdat.org/> ובתוכו לחוץ דעות=>בלוגים=>מעגלתו של חילוני.

בין אם אנו מאמינים באלוהים ובין אם לא, כאשר אנו מדברים על "מוסר" אנחנו בעצם מדברים על "פונקצית המטרה" של מערכת החוק. החוקים הם מצוות שונות של עשה ולא תעשה, שבצידן מנגנוני אכיפה וענישה.

החיים מורכבים מכדי שנוכל לחוקק את כל מצוות עשה ולא תעשה בחוקים מדויקים המאפשרים לנו לקבוע באופן מוחלט כיצד עלינו לפעול בכל תנאי והמוסר אמור להוות מערכת שיקולים שמשלימה את החוק ואינה נאכפת על האדם אלא בידי עצמו.

זו פונקציה המטרה של החוק כי מפעם לפעם נידונים עוד ועוד מקרים של דילמות מוסריות ומחוקקים חוקים נוספים שנועדו לקרב את החוק אל המוסר. כל מי שחשב על הנושא, מבין שלמושג "מוסר יחסי" (בדיוק כמו למושג שאין משתמשים בו - "חוק יחסי") אין כל ערך כי פירושו - במילים אחרות - כל דאליס גבר. לכן צריך להתבסס על מוסר אוניברסאלי.

אבל מהו מוסר אוניברסאלי כאשר האדם הוא מידת הכל? כמובן! האדם!

אבל איזה אדם? האם אין לכל אחד מבני האדם תחושה שונה של מוסר? האם איננו חוזרים למוסר יחסי? למרבה השמחה - כולנו עברנו אותו תהליך אבולוציוני ולכולנו אותה תחושה פנימית של מוסר/מצפון. זה לא מקרה שכאשר דתי מנסה לשכנע אותי בכך שהדת הוא מקור המוסר הוא מביא את החוק "לא תרצח" כדוגמה ונמנע מהבאת הדוגמה של "רצח את מחלל השבת". יש לדברים סיבה. הוא מביא את החוק "לא תרצח" כי הוא יודע שגם אני - למרות שאינני דתי - אקבל חוק זה כחוק מוסרי.

איך הוא יודע שאקבל את זה? כי גם הוא, בנפשו פנימה, יודע - גם אם אינו מודע לכך - שתחושתו ביחס למוסריותו של חוק זה אינה מבוססת על התנ"ך אלא על דברים שמשותפים ביני ובינו. הדבר דומה עם הציווי "רצח את מחלל השבת" - הוא יודע שלא אראה בזה דוגמה לחוק מוסרי כי גם הוא - ברובד כלשהו של ההכרה אותו הוא טורח להסתיר היטב מפני התודעה - יודע שזה ציווי בלתי מוסרי. לכולנו כבני אדם יש מצפון מאד דומה ולמעשה - רבים מן הדחפים המצפוניים שלנו משותפים גם לבעלי חיים אחרים. במאמר שבבלוג מופיעים קישורים רבים המדגימים זאת.

המוסר האנושי הוא תולדה של תחושות אלו (שהן תוצרי האבולוציה) ושיקולים נוספים המתאפשרים לנו בזכות מוחנו המשוכלל.

כיצד שייך המוח לעניין? בזכות יכולתו לחזות את תוצאות מעשינו וכתוצאה מכך גם לחשב את תחושתנו המוסרית לגבי המצב שייווצר בעקבותיהן. למשל - אין כל דבר שנוגד את המצפון בדרדור סלע במורד ההר אבל אם אנחנו חושבים שיש סיכוי שיעבור מישחו למטה והוא עלול להיפגע מן הסלע - נימנע מדרדורו. זו מסקנה מוסרית שנובעת מיכולתו של מוחנו לדמות את המציאות ולחזות תוצאות אפשריות של מעשינו. זה אולי "מותר האדם מן הבהמה" בתחום המוסרי.

אחד מן הדברים שכל מי שחושב על שאלות מוסריות מבין עד מהרה הוא שמערכת מוסר אוניברסאלית, מעבר להיותה מושתתת על תחושות המוסר הפנימיות שלנו - ובדיוק כתוצאה של היותה מבוססת על התכונות המשותפות לנו - חייבת להיות סימטרית, מן הטעם הפשוט שהיא נבנית על הסימטריות של הפרטים החולקים אותה. זה מקור ניסוחו התמציתי של המוסר בידי הילל הזקן "את השנוא עליך - אל תעשה לחברך".

לשאלה הנשאלת מדי פעם בווריאציה זו או אחרת על "אבל מה מחייב את האתיאיסט לפעול באופן מוסרי?", אשיב כלהלן:

בסופו של דבר – מה שמחייב חילוני לנהוג על פי צו המוסר דומה מאד למה שמחייב דתי לנהוג כך. מדובר בצירוף של נטייתו האישית (הרחבה מושכלת של המורשת האבולוציונית) בתוספת הרצון "להיראות טוב" בעיני אחרים ובתוספת מורא החוק.

michro@gmail.com

§ § §

מרתון בהרכבה עצמית

מאת: רועי מוכתר

יום שישי, 3:50 לפנות בוקר, חוף מנדרין. עוצרים את המכונית, סמס אחרון לעודד לתיאום נקודת המפגש, שלוק אחרון מהבקבוק, מבט אחרון לשעון, עוד 2 דקות יציאה.

שבוע לפני הגיע סמס מדוברות עיריית תל אביב: "לאור מזג האוויר הצפוי ביום ו', ובהתאם להמלצות משרד הבריאות, מרתון תל אביב המלא לא יתקיים...". ככה פשוט, 4 חודשים של אימונים ארוכים עומדים לרדת לטמיון. נו באמת...

מתחילים להריץ חלופות. דחייה בשבוע וריצה במועד החלופי הרשמי של חצי מרתון תל אביב – לא מעניין. טיסה מהירה למרתון ברצלונה – יקר מדי וכבר מלא. האופציה הנבחרת: מרתון בהרכבה עצמית -- יציאה מוקדמת (מאוד) ל 21 ק"מ לפי מסלול בתכנון שלנו, וחבירה לשעת הזינוק של חצי המרתון להשלמת 21 נוספים. בינגו!

שישי 4:00 לפנות בוקר, ארבעה משוגעים (יש יאמרו חסרי אחריות...) מנסים לייצר בחוף הנטוש והמנומנם אוירה חגיגית של זינוק למרתון גדול. חולדאי לא הגיע להזניק אותנו אז הסתפקנו ברעשן של פורים שעשה את העבודה. אבנר צור, אורי היימן, רוני (גיוס מחוץ לשוב) ואנוכי יוצאים לדרך. במקביל יוצא עודד שגיא לעברנו בריצה מדרום תל אביב. שי סטרשנוב בישל מחלה במשך שבוע, ועם שרב פנימי של 40 מעלות, קיבל שחרור חד פעמי.

האוויר יבש אבל רחוק ממה שעדיין מחכה לנו בהמשך היום. 10 ק"מ אל עבר הבוקר, שפך הירקון, חוברים לעודד בטיימינג מרשים (כן, מרוצים מהתכנית של עצמנו שבינתיים עובדת). נכנסים לפארק הירקון להשלמת הקילומטראז'. בתוך הריאה הירוקה של הפארק הטמפרטורות יורדות בכ-5 מעלות ואנחנו מחליטים לנצל את הקרירות ולהאריך לכיוון הדר יוסף. מולנו חולפות קבוצות ממוספרות – יש עוד כמה עשרות רצים שהחליטו שהמלצות משרד הבריאות גמישות מספיק להתאמה אישית (כעבור שבוע הסתבר לי שקבוצה שלמה התארגנה בפייסבוק בצורה ספונטנית עם תכנית זהה לזו שלנו...).

5:30, חוזרים לשפך הירקון ולחוף הים. השמש עולה ומתחילים להרגיש את המוני הרצים שזורמים אל נקודת הזינוק של חצי המרתון. עוד חצי שעה מזנקים. חולפים בכיוון ההפוך על פני דוכני חלוקת מים שהוכנו לרצים ("היי זה עבור רצי המירוץ, אל תקחו!" – לקחנו).

5:55, סוף סוף אוויר זינוק באמת. מוסיקה ברמקולים (ווגליס? רוקי?), המון מעודדים, ראש העיר מברך. (חצי) מרתון תל אביב יוצא לדרך. אנחנו חוברים לגוש הכחלחל העצום ששוטף את רחובות תל אביב. רק עוד חצי לפנינו. אוירה נהדרת. הפנינג אמיתי. עודד ואורי פותחים מנועים ונבלעים בתוך ההמון השועט קדימה. אבנר ואני מצליבים מבטים ונכנסים כל אחד לתוך הקצב שלו.

קצת אחרי 8 בבוקר, האוויר עומד וחם. עוד מעט יהיה עוד יותר חם. אנחנו על הדשא בדולפינריום, בירה ביד וחיוך גדול. המבצע הושלם.

היה קשה? מאוד! היה חם? מאוד! עייפים? מאוד! היה שווה? בוודאי!!!

חודש אחרי, מתחילים להריץ רעיונות למרתון של שנה הבאה (בוסטון נשמע פיצוץ...). כל מי שמעוניין, אימון שבועי בימי ראשון ב-9 בערב. נשמח לקבל חברים נוספים-צריכים לרענן את הסיפורים לשעות ארוכות של ריצה משותפת. ההנאה מובטחת.

roy.muchtar@gmail.com

§ § §

פרידה אישית מדינה קלדרון ז"ל

מאת: אורלי אוריון ליור

בראשית דברי אציין באופן נאות, כי המניע לכתיבה, והרצון להוקיר ברבים את דינה ז"ל, נובעים בין היתר מהיגד ששמעתי במהלך ה"שבעה", שגרס כי כל מי שהגיע במשך הימים לנחם ולחלוק כבוד אחרון, קיבל מדינה משהו..... כמו כן התחדשות העלון, הנתפס בעיני כפלטפורמה קהילתית מצומצמת, המזמן ערוץ אותנטי, ומאפשר כתיבה מעין זו - ועל כך תודות!

את דינה פגשתי לראשונה, במחלקה הפנימית בבית החולים מאיר אחרי שבועות של אשפוז, לא מעט מבקרים, והבנה שהחלה לחלחל לתודעתי, כאישה צעירה, כי כפי הנראה גם למדע הרפואה יש גבולות.

חמותי, מרים ליור, שהינה בעלת אוריינטציה רפואית בזכות עצמה, היא זו שהפגישה בינינו, ואני מתוך ערפול חושים, מסוממת מתרופות, מתוודעת לגינג'ית חטובה, לבושה בקפידה, זוהרת וחייכנית, עומדת ליד המיטה ומקרינה בטחון ואמפטיה השלובים זה בזה. הכרנו, דיברנו מתוך פתיחות ושיתוף, וכבר בתום הביקור דאגה דינה להיטיב את תנאיי במחלקה, ועמדה נחושה מול הצוות הרפואי, תוך תביעה כי חובה עלי להשתכן בחדר פרטי, לאור האשפוז הכול כך ממושך, ואכן כך קרה.

הימים חלפו, ואיתם הידרדרות במצבי הרפואי, וכעת מגיעה דינה לבקרני במחלקה הכירורגית בבית החולים תל השומר, בצל טיפולים ופרוצדורות רפואיות הקורסים כמגדלי קלפים אחד אחרי השני, ממשמש ובא גם שלב ההחלטות, שאין חזור מהן. מתוך מיטת חוליי אני מתבוננת בדינה, שהמשיכה להגיע ולעודד, נמלאת ספקות ותהיות האומנם אוכל להיראות בריאה, איתנה, עם ויטליות שמורעפת לכל עבר, בדיוק כפי שנראתה היא - לאור המהלך הרפואי (הדומה) המוצע?

באותה עת ומנקודת המבט ההיא נראה הדבר דמיוני לחלוטין, ולגמרי בלתי אפשרי. ההחלטות קרמו עור וגידים לבסוף, ולאחר התאוששות ממושכת חזרתי הביתה. מובן שדינה הייתה שם במינון ובעיתוי הנכונים, כדי ללוות, להדריך, לשתף ולפתוח אפשרויות. מעולם לא היססה לענות על כל סוגיה ושאלה גם אם היו לעיתים אישיות בהחלט.

כשאני מהרהרת בכך שוב, ומתוך פרספקטיבת הזמן שעבר, היא למעשה היוותה בעבורי בימים אלה מעין מגדלור, יעד שהתממש, מטרה שהושגה, ובהתנהלותה הדגימה חיים מלאים למרות, ואף על פי כן. בהמשך מצאתי עצמי מתלווה אליה, בסיוע לחולים אחרים, משתתפות יחד בכנסים בריאותיים ושומרות על קשר טלפוני קבוע. אחרי החזרה לשגרה, ובעיצומו של התואר השני בטכניון, הריתי ושוב אתגרתי את רופאיי – ההריון הוגדר בסיכון גבוה מאוד עם כל המשתמע מכך, וטמן בחובו סיבוכים ואתגרים כמעט בלתי אפשריים.

את דינה פגשתי שוב בתל השומר, אך הפעם במלונית ולאחר הלידה. החיבוק שקבלתי היה חיבוק של מנצחים, גם אם הניצחון היה נכון לאותו רגע, כי מן המפורסמות הוא, שהעולם אינו תמיד מפעל להגשמת משאלות. השיחה האחרונה שהתקיימה בין דינה לביני הייתה מעל ראשו של איתמר, בני בן ה-7, שהיה

עסוק בסחר וממכר ב"פישפשוך" בחצר בית העם ברמות השבים. סיפרתי שאני משתתפת בקורס לאימון רפואי, בעיקר לעצמי, אך מי יודע מה ילד יום? "קורס אימון רפואי?" היא אמרה, "לא ידעתי שאפשר ללמוד את זה? אני הלוא עסקתי בכך כל הזמן, בזמני החופשי ותמיד סייעתי בלי ללמוד", הוסיפה.

כמה דייקת דינה באותם משפטים, את הלוא היית ועודך מאמנת רפואית אינטואיטיבית בעבורי.

יהי זכרך ברוך!

orlierez@zahav.net.il

§ § §

יהושע הימן ז"ל, 6.4.1915 – 24.3.2013

מאת: רפי הימן

אבא, יהושע (יוליוס) הימן, נולד ב-1915 בפלאון שבגרמניה. בגיל 16 התייתם מאביו, רב הקהילה, אשר לקה בליבו בעיצומה של מערכה משפטית בין הקהילה היהודית בפלאון ובין הנאצים. אבא הפך לראש המשפחה, כשאחיו הגדול כבר יצא ללימודים בחו"ל, ובבית נותרו אמו, אחותו ואחיו הצעיר.

ב"ליל הבדולח" יצא אבא מביתו, בטענה שבטוח יותר להיטמע בין הגויים ברחובות מאשר להשאר בבית, וכך חזה במו עיניו במעשי הנאצים. האנטישמיות הגואה רק הגבירה את פעילותו הציונית. הוא היה פעיל בתנועת החלוץ, והכשיר נוער יהודי ציוני לעבודת כפיים ולעלייה לארץ. הוא דאג לאישורי עלייה לרבים מהם, ועלה ארצה עצמו באנייה האחרונה, שיצאה בדצמבר 1939. שלושת אחיו עלו עוד קודם, אך אימו, שסירבה לעלות לארץ, נספתה בשואה, יחד עם בני משפחה רבים.

אבא התיישב בקיבוץ כפר גלעדי, היה נוטר באצבע הגליל, ועבד במשק בענף המספוא בחריצות ובהתמדה יוצאי דופן. ב-1947 נשא לאשה את אמא, תרצה (חוה), בתם של גרטרוד וד"ר לודויג גינצבורג, ממייסדי רמות השבים. לודויג היה רופא המשפחה של הכפר וישובי הסביבה, ומנהל בית פיינסטון, לימים - בית לוינשטיין.

במלחמת השחרור אבא נשלח לתגבור הגנת משמר הירדן מפני התקפות הסורים. העמדה הדרומית, עליה פיקד, הייתה האחרונה שהחזיקה מעמד ביום בו נפלה משמר הירדן. חבר, אשר נתפס קודם לכן ע"י הסורים, קרא תחת איומי נשק של הסורים לאבא לעזרה, וכשאבא יצא מהעמדה לקראתו, נתפס אף הוא. בדרך לסוריה, אבא נורה ברגלו ע"י שוביו. הוא שהה בשבי 11 חודשים עד שחרורו.

לאמא ולאבא נולדו בקיבוץ אחי - אלון, ואחיותיי - צורית והדס.

עם הקמת חבל לכיש בנגב, ובעקבות קריאתו של לובה אליאב, ופנייתו האישית של גיורא יוספטל, אותו אבא הכיר עוד בגרמניה, עברה המשפחה ב- 1956 לשכונה הראשונה בקריית גת. שם, אבא עבד בסוכנות היהודית, בהדרכה חקלאית ובהכוונה של עולים חדשים במושבי חבל לכיש. שם גם נולדתי אני.

ב 1972, לאחר שאבא עבר לעבוד במשרד הראשי של הסוכנות בת"א כרכז ארצי של דור ההמשך במושבים, "חזרה" המשפחה לרמות השבים, והצטרפה להורים גינצבורג, שהתבגרו בינתיים.

אבא היה איש שיחה תוסס, עם מי שמצא חן בעיניו. הוא נשאר צעיר ברוחו ובגופו וצלול כנער עד גיל מבוגר מאד. יש בכפר הזכרים אותו שוחה בבריכה השכם בבוקר, ורוכב על אופניו בשנות השמונים לחייו, או עורך את טיולו היומי ברחובות הכפר בשנות התשעים לחייו.

שניים מארבעת ילדיו, הדס אביסדריס ואני, גרים עם משפחותינו בכפר. שניים משלושה-עשר נכדיו, אורי הימן, בנו של אלון, ונועם אביסדריס, בנה של הדס, גרים עם משפחותיהם ברחוב ה"תרנגול" בכפר. הרחוב קרוי על שם רפי ה"תרנגול", אחיה של אמא, שנפל במלחמת השחרור. מנחם הימן, בן אחיו של אבא, נפל במלחמת יום הכיפורים. נכד נוסף היה לאבא, גיא שריג, בנה של צורית, שנפל ב- 1996 באירועי פתיחת מנהרת הכותל. כל אחת מהמכות האלה הותירו את אבא כואב אך זקוף ונחוש להמשיך חייו כמקודם.

אבא נפטר שבעים לפני יום הולדתו ה- 98. נזכור אותו צעיר ונמרץ לנצח.

rafiyona@gmail.com

§ § §

הבזקים מהעבר: רמות השבים מסתירה מעפילים

נערך על ידי מרכז התיעוד של רמות השבים

בימים אלה שבהם כולנו נעים בין שואה לתקומה – בחרנו להציג מסמך המוכיח את השתתפותה של רמות השבים במאמץ הלאומי של מפעל ההעפלה. המכתב המצורף בעמוד הבא נשלח למועצה לרגל חג היוכל של הכפר.

תיק

מחלקה

27.6.83

ב"מ ה' סקמיני
רמות השבים
31-06-1983

לכבוד
מועצת רמות השבים

ח.נ.,

בקוראי ב"משק החקלאי" על יובלכם ה-50 להיווסד הכפר, אני
גרשון סוקול מקבוצ מענית, לא יכול לעבור על כך מבלי לכחוב מספר מילות
ברכה.

וזה הסיפור אשר קושר אותי לשם רמות השבים.

ב-1939 בערב אחד במאי, הגעתי ארצה כמעפיל באונייה "אשרשו", לילי
הראשון ישנתי בכפרכם אצל משפחת ד"ר קון והתארחתי בבית שבוע ימים, עד אשר
באתי למקום שבו הייתי כגרעין לקבוצ חדש, אשר לאחר זמן הקים את קבוצ "מענית"
באזור חדרה.

אני זוכר אותכם תמיד על היחס החמים והלבבי שהגישו לנו.
אי לכך מאחל אני לכם את מיטב הברכות והמשך השגשוג.

בידידות רבה

גרשון סוקול

אניית המעפילים 'אטרטו' של ארגון 'ההגנה', הביאה מעפילים לארץ בשבע הפלגות. בשש מתוכן הצליחה להוריד את המעפילים מבלי שנתפסה ובשביעית נתפסה. הכותב הגיע בהפלגה השישית (אטרטו ו'), שיצאה מברינדיזי שבאיטליה ב-28 או 29 באפריל והנחיתה את 377 מעפיליה בחוף שפיים ב-1 במאי 1939.

אניית המעפילים 'אטרטו' של ארגון 'ההגנה', הביאה מעפילים לארץ בשבע הפלגות. בשש מתוכן הצליחה להוריד את המעפילים מבלי שנתפסה ובשביעית נתפסה. הכותב הגיע בהפלגה השישית (אטרטו ו'), שיצאה מברינדיזי שבאיטליה ב-28 או 29 באפריל והנחיתה את 377 מעפיליה בחוף שפיים ב-1 במאי 1939. כדי למלט את העולים הבלתי לגלים מידי משטרת החופים הבריטית, פוזרו המעפילים ביישובים הסמוכים וגם הלא כל-כך סמוכים לחוף. כך הגיע הכותב לכפרנו.

מקורות: אתרים על ספינות מעפילים.

בתמונה: על סיפון הספינה 'אטרטו' (מארכיון 'ההגנה')

§ § §

סיור בבית וייצמן, תודות ומשאלות לכבוד שנת ה-80 לרמות השבים

מאת: מרים לוטם

שלום רב, כל הכבוד והברכה לעלון. ברצוני להוסיף מספר שורות בנושא ותיקים ומקווה שתפרסמו.

1. זה היה טיולון מוצלח, מי שלא היה הפסיד. חשבנו כי עם קצת יוזמה והרבה רצון טוב מצד הוועד, אפשר לארגן ביקור בבית וייצמן ברחובות. לא רבים נרשמו, ועוד פחות השתתפו (אז במקום אוטובוס הזמנו מיניבוס).

הסיור בבית וייצמן בהדרכתו של סאבי היה בגדר חוויה, הבית המיוחד הזה אשר נבנה בשנות השלושים תוכנן ע"י האדריכל אריך מנדלסון והינו פנינה ארכיטקטונית, כיום הוא אתר לשימור ולביקור.

למשך שעה היינו במחיצתם של ורה וחיים וייצמן. חוינו את טוב הטעם, העושר והצניעות, ובעיקר את העדויות לתקופתו ולפעלו של האיש הגדול הזה אשר סלל לנו את הדרך לטרום מדינה. מרכז המבקרים והגן הנפלא בפריחתו, אף הם הוסיפו לחוויה. חבל שלא הצטרפו רבים יותר. נחכה לטיול הבא.

2. תודה לחדווה פרידמן על הרצאתה המעניינת בחוג ותיקים.

3. דברים או משאלות שהייתי מצפה להם לכבוד שנת ה-80: ספר טלפונים מקומי חדש ומעודכן; התייחסות אסתטית ללוחות המודעות של הכפר; מניעת הוצאת גזם שלא במקומות המיועדים; אכיפת נהלים של "חזות פני הכפר".

miriam.lotem@gmail.com

§ § §

ביקורת ספרות: ג'ון ויליאמס, "מפעלותיו של אוגוסטוס האלוהי" (14 לספירה)

מאת: מיכל שפירא

"בגיל תשע עשרה, מיוזמתי ועל חשבוני, גייסתי צבא ובאמצעותו השבתי לרפובליקה את חירותה, שנרמסה בעריצות של סיעה."

בציטוט מדהים זה החותם את הפרק השני בספרו "אוגוסטוס", מצליח ויליאמס לאזן לרגע את סחרחורת המראות והדימויים לתוכה הטיל את קוראיו. וזאת יש לדעת: אין מדובר ברומן היסטורי שיגרת. ויליאמס יוצר עבורנו קולאז' מרתק וצבעוני המתבסס על מכתבים וקטעי יומן בדויים של דמויות היסטוריות מתומכיו ויריביו של אוגוסטוס ומשאיר לנו את הזכות לבחור לאיזה מחנה אנו רוצים להצטרף. זו החלטה מסובכת ולכן כשנשמע לפתע קולו האותנטי של אוגוסטוס, הקורא, שכבר שאף להיכרות אישית יותר איתו, חש הקלה מסוימת.

כמובן שמדובר במקסם שווא הואיל וגם ציטוט זה הוא סוג של בדיה היסטורית, שכן "מפעלותיו של אוגוסטוס האלוהי" היא למעשה כתובת תעמולה שהופצה ברחבי האימפריה בשלהי שלטונו.

הספר מתאר את דרכו של אוגוסטוס לשלטון הרומאי בהמשך להתנקשות בדודו, יוליוס קיסר, כחלק מהמאבק להחזרת המשטר הרפובליקאי. אוגוסטוס הנער מצליח לכרות ברית עם הכוחות המרכזיים ברומא ולסכל למעשה את החזרת השלטון לידי העם על ידי ביסוס שלטון מרכזי יעיל ושושלת קיסרית. המניע האידיאולוגי המרכזי של אוגוסטוס הוא מניעת מלחמת אזרחים נוספת בכל מחיר. והמחיר אכן כבד מאוד, לו, למקורביו ולכל העם הרומאי שוויתר על חירותו למעשה.

לאורך הקריאה בספר אנו מתוודעים למספר רב של דמויות, חלקן נוגעות ללב ובלתי נשכחות. יוליה, בתו היחידה של אוגוסטוס שנאלצה להינשא בשלושה נישואים פוליטיים לפי דרישתו (הגירושים היו מאוד מקובלים ברומא) ולבסוף גורשה לאי בודד והורעבה למוות ע"י בעלה האחרון טיבריוס לאחר שהיא שמה בניאוף. גם קיקרו, שאינו מצליח לקרוא נכון את השינוי בהלך הרוחות מוצא להורג ע"י אוגוסטוס וחבריו. מדובר בדמות טרגית של ממש שכן קיקרו, הידוע כסמל ודוגמא לערמומיות פוליטית, מרשים בתמימותו למול אוגוסטוס בן התשע עשרה.

וכך, לאט לאט ובנחישות משיג אוגוסטוס את כל מטרותיו ואנו הקוראים נסחפים איתו להרהורים על מוסדות השלטון, האלטרנטיבות שיש לנו בעולם המודרני והמחירים שאנו נאלצים לשלם בגינם.

אוגוסטוס לפי ג'ון ויליאמס - מרתק, מעורר מחשבה ומומלץ מאוד.

shapi_r@netvision.net.il

§ § §

פינת החיות: חיית המחמד שלנו וחילופי העונות

מאת: ד"ר חלי בן-יקיר

החורף עבר והאביב הגיע עם התעוררות של הטבע ופריחות יפות. בעונה זו, לצערנו, גם הפרעושים והקרציות מתעוררים משנת החורף שלהם. לכן, עכשיו, ממש עכשיו הזמן לשים על החיה שלנו תכשיר למניעה. הפרעושים והקרציות נמצאים על החיה ובסביבה. אם שמנו על החיה תכשיר עדכני ועדיין יש עליה פרעושים ו/או קרציות, עלינו לטפל בסביבה, בין אם זה הבית, הגינה או שניהם. יש היום מגוון חומרים ידידותיים לסביבה שאינם רעילים, מתפרקים מהר ולא מזהמים.

במעבר מהחורף לעונה החמה מחליפים הכלבים והחתולים את פרוות החורף הצפופה לפרווה אוורירית. כדאי להבריש את הכלב שלנו היטב כדי שלא נשמע ש"הבית מלא בשערות". אפשר גם לספר את הכלב. החתולים כל יום מתלקקים "ברחצה יומית" ובולעים שערות מהפרווה שלהם. באביב כתוצאה מהחלפת הפרווה הם בולעים יותר שיער שעלול להצטבר בקיבה ולגרום לבעיות בריאות. לכן נוסף לסירוק יומי כדאי לתת להם ללקק משחה נגד כדורי שיער.

בקיץ חיית המחמד שלנו פחות פעילה וגם הקצב המטבולי יורד. כתוצאה מכך "שורפים" פחות קלוריות. כדי למנוע עליה במשקל במשך החודשיים הקרובים נפחית באופן הדרגתי את כמות האוכל היומית של חיית המחמד ב-5%-10%. במיוחד אם לחיה יש נטייה להשמנה.

לקראת הקיץ נדאג לכלב שלנו לפינה מוצלת כאשר הוא בגינה וכלי עם מים שנחליף אותם מדי יום. גם המכרסמים כמו שרקנים, צ'ינצ'ילות וכו' רגישים לשינויי מעלות ובעיקר לחום גבוה. לכן יש להחזיקם בעונה החמה במקום מוצל ומאוורר.

בקרב נחוג את יום העצמאות וזה מאד שמח. בערב יום העצמאות יש בהרבה מקומות זיקוקים. יש כלבים שנבהלים מאד מרעש הזיקוקים, הם בורחים מבתיים ואח"כ לא מוצאים את דרכם חזרה. הרבה מאד כלבים הולכים לאיבוד כתוצאה מכך. לכן השאירו את הכלבים סגורים בבית, בשקט ובבטחון. אם אתם יודעים שכלבכם מפחד מאד מהזיקוקים רצוי להצטייד מראש בתרופה טבעית או אחרת ולתת לו 1-2 שעות לפני תחילת החגיגות.

סיהיו לנו ימים יפים וחגיגות שמחות וגם שחיות המחמד שלנו יהיו בטוחות ושמחות !
rbvakir@netvision.net.il

§ § §

תכנית מתאר לרמות השבים - היבטים כלכליים

מאת: יצחק מרז

עד כה דובר רבות בתכנית המתאר והצורך בהכנת תכנית חדשה, שמירת צביונו של הישוב, הקצאת שטחים לציבור, שתוף התושבים וכו'. לא דובר בנושא שישפיע על כל אחד מאיתנו, והוא נושא המיסוי. בפתח דברי עלי לציין כי כל תוכנית אשר תצופף ותוסיף זכויות בניה, תוספות אלה יחויבו בהטלת מיסים והיטלים שונים, ולשם הבהרה מצורף מילון מונחים קצר.

היטל השבחה: מוטל על נכס נדל"ן אשר ערכו עלה לאחר אישור תכנית חדשה או הקלה. ההיטל נקבע ע"י שמאי של המועצה ומשולם למועצה. (יש אפשרות לערער על גובה התשלום בהליך ארוך ויקר). ניתן לתבוע פיצוי על ירידת ערך אם ערך הנכס ירד.

מס שבח: מוטל על המוכר בעת מכירת הנכס. השבח הינו ההפרש בין מחיר הקניה למכירה ותלוי בהכנסתו השנתית של המוכר (להלן "הנישום") אם לא התמזל מזלו לרשת את הנכס בשנים מסוימות. המס משולם לאוצר.

מס רכוש: מס שנתי על בעלי קרקעות שבוטל בשנת 2000. באוצר מוצע להחזירו במסגרת הניסיונות לסתימת הבור שבתקציב (על חשבון הבור בכיס האזרח).

חלקה: שטח קרקע, הרשום כיחידה נפרדת במרשם המקרקעין (טאבו).

מגרש: שטח קרקע כלשהו, יכול שיהיה "חלקה" או חלק ממנה. רבים מהתושבים מתבלבלים ואינם מבחינים בין המיסים השונים, יוצאים מן הכלל הם אלו שחוו על בשרם אירוע מס מהמוזכרים כאן, אלו לא יתבלבלו ולא ישכחו לעולם.

כל תכנית מתאר אשר תוסיף זכויות בניה או תצופף מגרשים תיצור היטלי השבחה שישולמו לפי הכללים הבאים: מי שיבנה ישלם בהתאם להפרשים בין השטחים המבוקשים לאלה המותרים היום. לא יבנה, לא ישלם. מי שימכור, ישלם את מלוא היטל ההשבחה בהתאם להפרש בין זכויות הבניה ויחידות הדיור שיתווספו למצב כיום, לפי קביעת שמאי המועצה, גם אם לא ניתן לראות בעין כיצד אפשר לממש תוספות אלו.

היום כל אזרח יכול למכור את דירתו או ביתו (אם נוצלו מרבית זכויות הבניה במגרש) בפטור ממס שבח במכירה המתבצעת אחת לכמה שנים. מספר השנים משתנה מעת לעת לפי החלטות ממשלה. במקרה של תוכנית אשר תוסיף יחידות דיור או זכויות בניה, לא תהייה המכירה פטורה ממס שבח היות ולנכס יתווסף "מגרש" שייווצר מהציפוף, או תוספת זכויות בניה. התוספת תחויב במס שבח בנוסף להיטל השבחה. כנ"ל לגבי מס רכוש אם יתחדש.

מי מהתושבים ייהנה כלכלית מתוכנית חדשה מצופפת ומי יפגע? אין מנוס מהמסקנה, שככל שהחלקה גדולה יותר הפוטנציאל להפיק רווח למרות המיסוי גדול יותר. יפגעו אותם תושבים שבנו את ביתם על מגרש "קטן" (מחצית חלקה של 1750 או 2000 מ"ר),

קבוצת תושבים זו מהווה חלק ניכר מתושבי הישוב. הפגיעה תהייה בעת מכירת הנכס. לא אחת שמעתי את המשפט "יש לי בית על מגרש של 875 מ"ר, לא ניתן להוסיף בניה במגרש שלי, מה כבר יכול לקרות לי? וכאן הטעות הגדולה.

מאחר ומדובר במחצית חלקה של 1750 מ"ר יטענו השלטונות כי ניתן להרוס את הקיים ולבנות על החלקה יותר בתים, לדוגמא 3 במקום 2 כיום. לכן בעת מכירה, יוטל היטל השבחה לפי החלק היחסי של החלק הנמכר על כל אחד מהשותפים בחלקה.

לא נגעתי במכתבי בחלקות שבבעלות מינהל מקרקעי ישראל, כי חוכרי חלקות גדולות וקטנות כאחת, יזכו לטיפול יצירתי מידי האמונות וזאת בנוסף לשאר המיסים וההיטלים.

לדעתי זכויות נוספות שייווצרו בתכנית חדשה לא בהכרח יעלו את מחיר הנכס כאשר מדובר בבית קיים על מגרש קטן (875 מ"ר). המחיר ייקבע ע"י כוחות השוק, היצע וביקוש, מחירי נכסים ביישובים סמוכים והתאמת הבית לקונה. הטענה כי לאחר אישור התוכנית ערך הנכס יעלה אינה מבוססת.

לאחרונה קיבלו תושבים שומות כבדות שהגיעו למאות אלפי שקלים, אם נצרף לכך את המיסים הנוספים, אנו עלולים להתמודד עם תשלומים בסדר גודל של 6-7 ספרות. כפי שנאמר בכל הקשור למיסוי, מדינת ישראל "היא לא מדינה למתחילים", לכן עלינו לתת את הדעת כיצד תשפיע התכנית על עתידנו הכלכלי.

הכותב הינו אדריכל בוגר המגמה לאדריכלות ובנין ערים של הטכניון חיפה.

Is.meroz@gmail.com

§ § §

אל על רמות השבים - חשיבות הפעילות החקלאית לעתיד היישוב

מאת: תמי לאופר

בסדרת הכתבות בעלון בנושא תוכנית המתאר לרמות השבים אני מנסה לחשוף את השיקולים ההיסטוריים ו"המקרו-תכנוניים" המשפיעים על "תכנית המתאר החדשה" וזאת על מנת שנוכל להתמודד התמודדות מושכלת מול אותם גורמים תכנוניים עליונים בבואנו לשמר את הציביון הכפרי (מהו?) שאנו חפצים בו. הפעם אתמקד בחשיבות האגודה השיתופית החקלאית אל על בשיקולי המערכת התכנונית לאורך השנים והמתחם המרכזי השייך לחבריה. למען הגילוי הנאות, הנני חברת אל על אך אינני חקלאית ומעולם לא הייתי חקלאית אף כי אני מוקירה ומכירה את התעשייה החקלאית (כך מתייחסים היום לחקלאות) על גווניה.

אל על רמות השבים - אגודה שיתופית חקלאית בע"מ הינה ארגון שהוקם בשנת 1933, תרצ"ג, בד בבד עם התפתחות היישוב וכחלק מרכזי בהווייתו, על ידי אריך מוזס, קורט קיבא, פליקס רוזנוב ושמריהו רוזנפלד. ה"קואופרטיב", כפי שנקרא בידי תושבי הכפר, הוקם במטרה לרכז ולאגד את כל פעולות התמיכה בענף הלול שהיווה את הבסיס הכלכלי של ראשוני המתיישבים אשר הגיעו מגרמניה ללא כל הכשרה חקלאית.

המתיישבים הטריים קנו חלקות קרקע של 4-5 דונמים שמהוות את הכפר הגרעיני וכיום מוגדרות סטטוטורית "חקלאית א'" כלומר מיועדות לבית מגורים ולצידו משק עזר חקלאי, וברמות השבים היה מדובר בעיקר בלולי עופות להטלה, לולי פרגיות, בתי אימון (לצורך גידול אפרוחים) כמו גם מחסן לאחסון כלי העבודה והציוד החקלאי וכן חלקת קרקע לגינת ירק ועצי פרי לצורך סיוע לכלכלת המשפחה. בשלב מאוחר יותר, ב-1949, משהוכנה תוכנית המתאר הראשונה ליישוב, הוגדר גודל חלקה מינימלי - 3 דונמים (שונה מאוחר יותר ל-2 דונמים התקפים עד היום; 1750 מ"ר בהקלה) שאפשרו את הפעילות החקלאית שהיוותה את הבסיס הכלכלי של הכפר.

פעולותיו של קואופרטיב אל על כללו בראש וראשונה פעולות הדרכה ותמיכה ללולנים החדשים, איסוף הביצים מהמשקים ושיווקם ולצורך זה הוקם "מחסן הביצים" המוכר לנו במרכז הכפר שמאוחר יותר ריכוז גם את פעולות מיון הביצים לפני השיווק, מכירת עופות שסיימו את מחזורי ההטלה, תמיכה ווטרינרית, מדגריה לאפרוחים, הפקת מזון לעופות - "תערובות" - והפצתו על ידי הקמת מכון התערובות הפעיל עד היום, אף הוא מצוי במתחם שבמרכז הכפר, הנהלת החשבונות של החברים וכיו"ב, וכן הקמת פרדס משותף וירקנות בשטחים במערב הכפר אשר מרביתם נכללים כיום בתוכנית מתחם תע"ש.

מתחם אל על שבמרכז הכפר היווה ומהווה עד היום את מרכז הפעילות המסחרית/ חקלאית של האגודה החקלאית. ה"סילו" - מבנה מכון התערובת מכבב בסמליל (לוגו) של היישוב ונבחר בעיתו על מנת לייצג את מרכזיותה של האגודה החקלאית בחיי הכפר ומכאן שהוא בעל חשיבות היסטורית למורשת רמות השבים. אותה המורשת החקלאית משמשת את המתכננים מאז הקמת המדינה ותנוצל גם בעתיד אל מול רשויות התכנון הארציות לצורך שמירת הכפריות של היישוב (להזכירנו - שימור המורשת ההיסטורית מוזכר במטרות התוכנית החדשה).

מחסן הביצים מתפקד נכון לעת הזאת באופן זמני מחוץ ליישוב. מחסן ביצים חדש וחדשני, על פי מיטב התכנון והתקנים החדשים ובו מערכת מודרנית ומשוכללת למיון הביצים והפצתם מתוכננים להבנות על שטח חקלאי בגבול גבעת חן ורמות השבים ולהחליף את פעילות מחסן הביצים המיושן שלא תואם יותר את היקף העבודה.

ה"לול המשותף" הוקם בשלבים מאוחרים יותר. עם המעבר לדרום השרון וכחלק מתוכנית כוללת של משרד החקלאות לשינוי פני ענף הלול הוצאו כל הלולים הקטנים מתוך היישוב והוקם לול משותף נוסף. אלו ממוקמים בשטחי החקלאות הנכללים בתוכנית תע"ש במערב הכפר. הוצאת הלולים הקטנים מתוך החלקות שבמרכז היישוב אפשרה במידה רבה את תנופת הבניה שאנו עדים לה בשנים האחרונות ואשר משנה כיום את הרכבו ואופיו הדמוגרפי של היישוב.

המתחם המרכזי של אל על רשום ומיועד בתוכנית המתאר של רמות השבים מקדמת דנא לפעילות של מסחר ומלאכה ולמיטב ידיעתי הוא גם היחידי המיועד למסחר ומלאכה בשטחי היישוב הגרעיני. כך מתאפשרת במתחם הפעילות של המכולת, מכירת הביצים ומזון לבעלי חיים, וכיו"ב. היותנו כפר או יישוב כפרי ואפילו מכלול כפרי מוגן מתאפשרת במידה רבה בזכות הפעילות החקלאית של האגודה החקלאית אל על. שמירת הצביון הכפרי שאנו חפצים בו ומרבים לדבר בו באחרונה תתאפשר לנו כל עוד מתקיימת פעילות חקלאית בשטחי היישוב.

דחיקת התעשייה החקלאית ונגזרותיה אל מחוץ ליישוב והוצאת פעילויות האגודה החקלאית אל מחוץ לשטחי רמות השבים ישמטו את הנימוק המרכזי להיותנו יישוב חקלאי, היינו כפרי, ויהוו זרז להפיכתנו לפרבר או שכונה ככל אחד הפרברים והשכונות של אחת מהערים הסמוכות (הוד השרון, רעננה או כפר סבא).

tamisl@gmail.com

§ § §

לוח מודעות:

§ בערב שבועות, יום שני, ד בסיון 13.5 בשעה 23:00 יתקיים תיקון ליל שבועות בבית הכנסת שבבית העם. התיקון יכלול שיעורים בנושא החג. את התיקון ינחה ויעביר הרב עמי כהן.

§ מועדי תפילות חג השבועות:

בערב החג תפילת מנחה וערבית בשעה 18:55.

בחג השבועות תפילת שחרית ומוסף בשעה 08:30.

§ לבית הכנסת שירות הודעות סמס על מועדי התפילות השבת וארועים נוספים שמתקיימים במהלך השנה. להצטרפות לשירות נא לשלוח סמס עם הכיתוב "בית-כנסת" + שם פרטי ושם משפחה למספר 0544-532937.

§ ביום ב', 27.5.13, אנו מארגנים נסיעה משותפת וסיור מודרך בתערוכת "הורדוס המלך הגדול" במוזיאון ישראל בירושלים. זוהי תערוכה מיוחדת: הקבר של הורדוס שנתגלה אחרי 40 שנות חיפוש. ושאר ממצאים ממתקופת הפאר שלו. אנו ממליצים להקדים ולהירשם אצל אריאלה במזכירות. (מאת: מרים לוטם).

§ § §

הוראות למשלוח טקסטים ל"עלון הכפר"

1. כיוון שהעלון איננו עיתון ואין לו כתבים אשר מתחזקים את תוכנו מידי גיליון, ישנה חשיבות עצומה למעורבות הציבור בכתיבה. אנו מעודדים אתכם לכתוב לנו ואלינו.
 2. הכתיבה לא צריכה להיות מורכבת ולא דורשת סטנדרטים או יכולות מיוחדות. כמה פסקאות מספיקות כדי לשתף את הקהילה בנושא מסוים (לטוב או לרע), סיפור על חוויות מטיול אחרון, המלצות, וכו'. העיקר המעורבות.
 3. וועדת העלון מעודדת כתיבה יוצרת. נשמח לפרסם שירים וסיפורים קצרים.
 4. כל רשימה שתגיע לעלון עד המועד שיפורט להלן, תתפרסם. בנושאים דומים הפרסום יעשה לפי סדר הגעתו לתיבת העלון.
 5. מכסת המילים המירבית לרשימה היא 600 מילים. רשימות ארוכות מזה יוחזרו לכותב/ת לקיצור.
 6. העלון יתפרסם ביום חמישי בשבוע האחרון של כל חודש. עד 10 ימים קודם לכן (יום ב') ניתן לשלוח חומר. החל מאותו מועד התוכן נסגר ועובר לתגובות של הגורמים הרלוונטים עפ"י כללי הפרסום שפורטו זה מכבר, ומשם להפקה. בבקשה לא להמתין לרגע האחרון אלא לכתוב כשיש מה ולשלוח.
 7. חברי המערכת: הדס אביסדריס, אופיר אדלמן, גונן ישר, שי סטרשנוב, עילית פרבר.
- יוזמת העלון היא בשביל כולנו. הצלחתו תלויה בהיענות של כל אחד מאתנו ליוזמה בכתיבה ובשיתוף. זוכרים את סלוגן הבחירות "רישיון לקטר"? מי שלא הולך לכתוב בעלון, אין לו זכות לקטר - אז קדימה!!! הפרטים לכתיבה לעלון הבא:**

במייל: alon.ramot.hashavim@gmail.com

במכתב: ניתן לכתוב "עבור עלון הכפר" ולהניחו בתיבת דואר לבנה ליד דלת הכניסה לוועד, שכתוב עליה בכחול, דואר פנימי.

